

LA REPÚBLICA

Jaume Sobrequés: «L'Institut Nova Història em mereix el màxim respecte»

Autor: Gerard Gort

Data de publicació: 22-01-2021

Transcrivim l'entrevista que l'historiador Jaume Sobrequés va concedir al setmanari 'La República'. Hi parla de l'Institut Nova Història i de la llibertat de recerca i de pensament.

Molt preocupat per la «normalització» de la repressió i per la falta d'unió per plantar cara a les agressions apel·la a la «violència pacífica». Defensa més fermesa i passar a l'acció. Altrament, adverteix, Catalunya esdevindrà un malalt crònic dins d'Espanya

Jaume Sobrequés, als 77 anys, continua treballant a ple rendiment. Com a president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, filial de l'IEC, i director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, està immers en dos projectes: la col·lecció sobre el fet identitari de Catalunya i els treballs que relliguen la història de Catalunya amb els grans esdeveniments mundials sota el títol de 'La història de Catalunya, una història universal'. Encara necessita un parell d'anys per enllestir-los amb la cooperació d'un bon grapat d'historiadors però a la vegada ja n'està endegant un altre, juntament amb Mercè Morales: l'edició de les actes de la Generalitat provisional de 1931-1932.

Ens atén al seu despatx del carrer de Breda, a Barcelona. Té l'escriptori enmig de prestatges carregats de llibres. Sobre la taula s'hi amunteguen piles de papers, carpetes i encara molts més llibres. Que està tocat pel virus de la lletra és ben clar. I això li ve del pare: el prestigiós historiador gironí, Santiago Sobrequés. Vol deixar clar que no cobra de cap dels dos càrrecs però que la feina, a la qual dedica moltes hores, l'honora molt. La història és la seva gran passió. Però també la política. Només cal recordar que és un dels pares de l'Estatut de Sau i que ha estat senador a Madrid, diputat al Parlament de Catalunya i portaveu del PSC una dècada sencera.

També ha ostentat la vicepresidència del FC Barcelona i s'ha prodigat força als mitjans: memorables són els seus articles a l'AVUI i les tertúlies futbolístiques que comandava el Pitu Abri. La seva peculiar veu enrogallada i el sentit de

l'humor són dos dels seus trets distintius. I molt important: els caps de setmana encara s'escapa a l'Empordà.

De tot això parlem amb ell: d'història, de política, i del Barça. I ja ho avancem: el seu anàlisi és punyent.

Com a historiador què pensa de la polèmica que generen algunes tesis de l'Institut Nova Història?

Tothom té dret en un país democràtic a dir el que li doni la gana. Per tant, a mi, aquesta gent em mereixen el màxim respecte. No comparteixo moltes de les coses que diuen però he de dir que en això hi hagut també una certa frivolitat en la censura. He vist crítiques que els han fet persones que no mereixen més credibilitat sobre allò de què parlen. La meva inclinació és pensar que no tenen raó però no tinc elements per judicar-ho en funció dels meus coneixements. Com a conclusió: tothom té dret a publicar el que sigui i tothom té dret de criticar allò que cregui.

Quin record guarda i de què creu que va servir aquell simposi que va dirigir sota el títol 'Espanya contra Catalunya' el 2013 i que tant va irritar l'espanyolisme?

No solament va haver-hi les acusacions de tipus erudit o científic sinó que la fiscalia ens va denunciar i investigar tant a mi com a l'aleshores conseller de la Presidència, Quico Homs. El jutge va sobreseure la causa però no sense fer-nos una tremenda reprimenda acusant-nos d'odi, discriminació i no sé quantes coses més. El simposi va donar lloc a un volum de més 1.000 pàgines, va ser una producció científica de primera magnitud amb 30 historiadors especialistes en la relació Catalunya-Espanya des de l'antiguitat fins a l'època contemporània. La inauguració a l'IEC va ser multitudinària i es va quedar gent i tot al carrer. Això va desfigurar una mica el que en el fons era un congrés acadèmic però n'estic content. Vaig rebre el ple suport del Govern, en la persona del Quico Homs, i vaig fer-ne un llibre. La resposta d'Espanya va ser una resposta fulminant, com sempre. Fins i tot associacions d'historiadors i catedràtics eminents espanyols van criticar-lo i censurar-lo no adonant-se que allò era un congrés científic i que el nom no feia la cosa, o sí que la feia. Sigui com sigui, va ser una experiència extraordinària i un gran èxit.

Es va demostrar científicament que Espanya ha perseguit sempre Catalunya?

Sí, una persecució que hi hagut i que hi ha. Això és un fet objectiu. I és una persecució que no té ideologies. Seria totalment injust dir que el PP ha estat més enemic de Catalunya que el PSOE. Cal no oblidar que al 155 hi va donar suport el PSOE i, encara més greu, el PSC. Aquesta animadversió crònica d'Espanya contra Catalunya gaudeix d'una cinquena columna prou potent a Catalunya: el PSC, el PP, Ciutadans... és un cercle del que no podem sortir.

Li deu doldre especialment que el PSC, al qual va militar tants anys, s'alineés amb el 155.

Sí, particularment perquè vaig ser un alt dirigent del partit. Vaig ser-ne 10 anys portaveu, no era pas un simple militant de base. Vaig ser dues legislatures senador i dues més diputat al Parlament pel PSC. Va ser un honor perquè jo no renunciï al meu passat perquè un ha de fer el què segons el moment en què ho fa. Però sí que tinc la satisfacció d'haver estat el primer dels dirigents socialistes significatius en denunciar la deriva espanyolista del PSC i en donar-me'n de baixa. Jo mateix i Pasqual Maragall ens vam posar d'acord en què ell anunciaria primer la seva baixa i l'endemà es publicava una carta meua a l'AVUI adreçada a José Montilla fent públic que estripava el carnet per la deriva espanyolista cada cop més compromesa i més potent dels socialistes catalans.

Ara parlava de Pasqual Margall, que tot just fa uns dies feia 80 anys, quina creu que ha estat la seva principal contribució al país?

N'hi ha dues. Una és un tòpic, la de la Barcelona dels Jocs Olímpics. I la segona gran aportació, va ser donar-se de baixa del PSC, perquè al darrere del Pasqual Maragall i meu en van venir molts més: Quim Nadal, Toni Dalmau, l'Armet, el Toni Castells, tot una sèrie de gent que venia de la flor i nata de la intel·lectualitat.

És en aquell moment que es certifica la mort de l'ànima catalanista del PSC?

Sí, el punt culminant és el congrés de Sitges, en què va guanyar la gent de l'estructura del Baix Llobregat, que se'n deia, es va apartar l'obiolisme, amb el qual jo vaig estar compromès. I allí el PSC va fer una deriva de tipus més espanyolista que acabaria conduint al fet que deia abans: la sortida de cada cop més militants que no compartien aquell gir. Reivindico haver estat el primer juntament amb Pasqual Maragall.

Algú havia de fer el primer pas.

I això va tenir un cost, molt variat i també familiar. Hi havia gent que em deia per què ho havia fet, que això feia mal al

PSC, vaig tenir crítiques de gent propera però el temps em va donar la raó, perquè després es va produir una deserció massiva.

Va fer allò de posar el país per davant del partit?

Jo penso que el més important és la consciència personal. I la consciència personal s'alinea amb el país. I això ho pot fer gent que ha tingut la possibilitat de sobreviure econòmicament, professionalment, fora del partit. D'altres, sense donar-se de baixa, van anar desapareixent del mapa polític, com és el cas de Raimon Obiols, per a mi un dels analistes polítics més importants del país.

És llavors que dona suport a Artur Mas. Per què?

Jo vaig donar suport al Mas en aquell famós míting de Martorell però vull deixar clar que després d'abandonar el PSC mai he tornat a militar en cap altre partit. No m'ho he plantejat mai i, tal com estan els partits, cada vegada menys. Jo valoro molt positivament el paper d'Artur Mas perquè va contribuir a que el món de Convergència fes la passa definitiva cap a l'independentisme. Jo crec que aquest és un servei extraordinari que Mas va fer al país. No li tinc solament un gran respecte sinó també una profunda admiració.

Considera un fracàs el trencament de Junts i el PDeCAT?

Això del PDeCAT i Junts és una anècdota. El greu de tot això és la profunda desunió que està demostrant l'independentisme. S'està esquarterant i d'alguna manera està perdent la força que podria tenir si tingués una relació més cordial, més col·laborativa, més de compromís amb l'objectiu final, que és la independència. Veig també amb preocupació la certa deriva d'alguns partits cap al retorn al peix al cove.

Ho diu per ERC, pel PDeCAT o per tots dos?

Jo això ja ho he dit. A mi em produeix una insatisfacció que es pugui col·laborar amb aquells que varen promoure i promouen el 155, amb aquells que tenen i promouen que hi hagi al segle XXI presos polítics i exiliats. Em sembla que donar suport a un govern que permet això és una actitud antidemocràtica i és una gran indecència democràtica que es pugui tenir cap relació amb aquells que mantenen empresonats a líders independentistes i que permeten que hi hagi gent a l'exili. En aquest sentit crec que el país i els partits haurien de fer una evolució cap allò que jo en dic la violència pacífica o resistència democràtica.

Què vol dir amb violència pacífica?

Vol dir la denúncia dels tribunals de justícia, la denúncia de la política dels bancs, de la política de les elèctriques, de la monarquia. Que l'independentisme, davant d'aquestes agressions, davant d'aquesta violència dels fets consumats que ens hem d'empassar tant si ens agrada com no, hauria de respondre amb una actitud de clara oposició, amb esperit de combat.

Em preocupa molt la normalitat amb la que Espanya, però, també Catalunya, han acceptat la situació actual. A Espanya tot és molt democràtic però la democràcia s'acaba a l'Ebre. El sistema permet que amb un 38% es pugui tenir majoria absoluta i es pugui governar Espanya. I que aquells que governin puguin aplicar les seves polítiques i els seus ideals. En canvi, passat l'Ebre, aquí a Catalunya, això no funciona així, la democràcia té un altre sentit. Aquí hem de tenir el 55%, no el 30 o el 40 que permet governar a Espanya o als ajuntaments, aquí a Catalunya es necessita el 55% com a mínim. I, ei, no per aplicar, el que la gent vol sinó per poder començar a parlar algun dia del tema.

El que em preocupa és que això esdevingui normal. Espanya està normalitzant l'independentisme. Hi ha independentistes a Madrid, i a Catalunya hi ha un govern i una majoria parlamentària independentista però això no comporta res.

Es tolera l'existència com a opció política però no es permet que els independentistes puguin materialitzar el seu projecte polític.

Exacte. Es normalitza l'independentisme com una opció democràtica a Espanya, això és democràtic que existeixi, però no comporta cap realització pràctica del projecte. I que això sigui progressivament acceptat també pels partits catalans, que quan convé fan el tripartit, quan convé donen suport al PSOE, és escandalós. Penso que per aquest camí a Catalunya tendirem a normalitzar el que és inacceptable que es normalitzi. I Catalunya esdevindrà un malalt crònic i aniran passant els anys. Si no hi ha la violència pacífica que jo defenso no ens podrem sortir. No hi ha cap oposició

ferma als tribunals de justícia, encara en mans del postfranquisme ideològic.

Com valora els fets del 2017?

Els historiadors, si pretenem ser seriosos, hem de fer una cosa: analitzar els fets d'acord amb el context històric, polític i social en el que es produeixen. Sinó la revolució francesa seria avui una cosa reaccionària i, en canvi, en el moment en què es va produir, va ser una cosa revolucionària. Per tant, vist des d'aquest punt de vista, allò que va passar el 2017 és l'únic que es podia fer o que anava bé fer, i no em valen les crítiques que s'han fet a posteriori. Això va per la crítica a Puigdemont o, més recentment, a Torra. En aquell moment el que es va fer és el que s'havia de fer i ben fet està. A posteriori podem dir que ens vam equivocar, que vam anar massa de pressa, que no vam tenir cura de si dominàvem el territori, etcètera. Jo faig una valoració molt important dels fets del 2017. El que em sap greu és la deriva negativa que s'està produint a partir d'aquell moment.

No hi ha tremp polític per plantar cara a les agressions. És escandalós, és ignominiós, que partits catalans puguin acceptar que hi hagi presos polítics a la presó i a l'exili. I en canvi això s'està normalitzant. Els partits polítics ho troben normal i fins i tot als partits independentistes els hi sembla normal o sembla que els hi sembli normal. Hi ha presos i exiliats i aquí no passa res. Estem preocupats a veure si les eleccions seran el dia 14 o el dia 30, si traurem tants diputats o no... sembla que sigui l'únic que els preocupi, però mentrestant els presos estan a la presó, el president Puigdemont està a l'exili i el president Torra està inhabilitat. Tot això no es pot admetre. Jo no sóc polític ni tinc cap responsabilitat, em limito a denunciar-ho i em sembla que hi ha un sector molt important del país que pensa com jo. El que no es pot acceptar és que hàgim de viure indefinidament així.

Les petites victòries judicials als tribunals europeus fins a quin punt són importants?

Això no té cap importància, cap ni una, perquè no té cap conseqüència entre la gent que l'ha de tenir, que és la justícia espanyola, que és una justícia absolutament injusta. Per tant, això pot donar una satisfacció momentània i que tendim a magnificar-ho, però aquells senyors continuen a l'exili i els presos continuen empresonats.

Els indults creu que arribaran?

No es pot estar ni un dia més buscant un indult, que és una humiliació. Home, si jo tingués el meu fill a la presó potser un indult m'agradaria molt, però s'entén només des d'un punt de vista personal; no des d'un punt de vista polític. No és la solució. I l'agressió no para de produir-se. Cal una reacció catalana molt més contundent. No acceptar la normalització de la injustícia. Les paraules no serveixen, cal acció. Ni l'indult arriba, quan això és un decret que es firma en un paper i llestos. Ni això, fan.

Perquè en el fons Espanya té un rerepaís anticatalà i això fa que el govern espanyol, que a més es mou en una inestabilitat absoluta, estigui encotillat per aquesta Espanya cutre a la qual ja li va bé que els separatistes catalans estiguin a la presó i que ens enviïn les forces d'ocupació a atonyinar-nos.

I el seu estimat Barça ha tocat fons? Com es pot redreçar el club?

Ningú té el coratge de dir que el Messi, que és un extraordinari jugador, ja no val pel Barça, i que Piqué, tampoc; i que el Busquets, tampoc, i que l'Alba, tampoc, perquè tot i que són jugadors que encara poden fer un paper en altres clubs estan cremats com a col·lectiu. Mentre no hi hagi aquest coratge el Barça anirà navegant. I això, a sobre, coincideix amb la crisi econòmica. Els joves que pugen poden ser bons peons però falten grans estrelles que desequilibrin i això costa diners. Jo espero que la persona que tingui aquest coratge sigui el Jan Laporta.

Veig que té clar el vot a les eleccions del Barça.

Sí, per dues raons: esportives i civicipolítiques. El Laporta és independentista i per això sol ja em mereix la màxima consideració i, a més, és un senyor que crec que tindrà el coratge per fer el que s'ha de fer.

La de Bartumeu ha estat la pitjor junta de la història?

Ha coincidit amb una crisi econòmica, això del futbol és molt frívol i en qüestió de tres partits seguits bons o dolents es pot passar de l'hecatombe mundial a dalt de tot i a l'inrevés. Al temps de Xavi, Iniesta, Puyol, Guardiola i companyia no hauríem intercanviat cap dels jugadors pels d'altres equips i ara podries trobar fàcilment, tret del cas de Messi, com a mínim tres jugadors per posició que els canviaries a ulls clucs pels que tenim al Barça.

Gerard Gort
La República.cat

<https://www.larepublica.cat/noticies/jaume-sobreques-donar-suport-a-un-govern-que-te-presos-politics-i-exiliats-es-una-gran-indecencia/>